

— Добре, що ви надали нам аналіз сечі.
 Овальне обличчя чоловіка за письмовим столом випромінює серйозний вагомий спокій. Темна оправа окулярів підкреслює густу блакить його очей, які спрямовані на мене.

— Головне тепер — дайте мені трохи перевести дух. Я отримав відгук від моїх колег із Котки та Гельсінкі. Їхні дані збігаються з нашими. А ще я б хотів підкреслити, що ми вже не можемо нічого змінити, навіть після того, як під час останнього візиту ви внесли більше ясності. Як ви почуваетесь сьогодні? Розповідайте.

Я знизав плечима і переповів те, про що розповідав під час останньої зустрічі. Усе почалося з раптового нападу непритомності, який вибив мене з колії. Тепер мене не відпускає відчуття, що через певні проміжки часу я втрачатиму свідомість. До цього додалися напади різкого кашлю. А ще мене мучать моторошні сни та головні болі. Наче хтось проводить по моїх очах лезом ножа. Пересихає горло. Ця нудота до блювання, ось так мить за миттю.

І це тоді, коли наша фірма стоїть перед найбільшим викликом за весь час свого існування.

— Так, — сказав лікар і кивнув. — Я розумію.

Я мовчу, і він мовчить, а потім встає і починає ходити по кімнаті.

— Тут річ не в інфекції, як гадалося на початку. Аналіз сечі наводить на певний слід. А МРТ та сонографія підтверджують нашу підозру, що серйозно пошкоджені внутрішні органи: нирки, печінка, підшлункова залоза.

З того, що ви розповідаєте, можна зробити висновок, що пошкоджена також центральна нервова система та спинний мозок. Ми, очевидно, маємо справу з чітко вираженими симптомами отруєння. Результати досліджень вражають — згідно з показниками, цього не витримав би навіть бегемот. Те, що ви ось тепер сидите навпроти мене, здатні ходити на роботу, пов'язане з тим, що отрута накопичувалася у вашому організмі поступово і ваш організм до неї потроху звик.

Так воно і є! Так я все і відчуваю! Я падаю, лечу стрімголов у якесь холодне провалля. Це триває секунду, а потім минає. Я сиджу на стільці, навпроти мене сидить лікар за своїм письмовим столом. Сьогодні вівторок. Мені скоро на роботу. Десь я читав, що люди, які перебувають у будинку під час пожежі, раптом відчують спокій. А люди, які втрапили під кулю, можуть спокійно і головне розумно про щось думати, хоча втрачають літри крові.

Щось таке відбувається і зі мною. Я сиджу тут з відчуттям, ніби чекаю на найближчий автобус.

— Здається, ви говорили, що ваша робота пов'язана з грибами,— каже лікар.

— Так, але гриби *мацутаке* не отруйні,— заперечив я.— Та й час їх збирання тільки має розпочатися.

— *Мацутаке*?

Я не знаю, з чого маю почати розмову. Спробую викласти все коротко. Моя дружина працювала в Гельсінкі в одному великому ресторані, а я там був менеджером з продажу продукції. Три роки тому фірма була змушена скоротити свої активи і ми лишилися без роботи. Нам була потрібна якась нова ідея. Ми шукали в Хаміні якісь нові моделі ведення бізнесу, бо тут, як і в багатьох інших маленьких фінських містечках, закрилися і паперова фабрика, і гавань. Згодом проявили кмітливість і отримали чималу дотацію. Нам удалося знайти потріб-

них співробітників, котрі знали навколишні поля й ліси, як власні кишені. Ми продали свій будинок на півдні Фінляндії та придбали маленьке помешкання в Хаміні, а ще прикупили човника і причал метрів за сімдесят від нашої поштової скриньки. Ідея нашого бізнесу — *мацутаке*. Японці від них божеволіють, а у фінських лісах їх повно.

Є японці, готові платити тисячу євро за один кілограм грибів *мацутаке* в період цвітіння. А на півночі та сході Хаміни їх можна зривати скільки хочеш. Наші приміщення якнайкраще годяться для зберігання та просушування, в період збирання ми можемо відсилати їх до Токіо щотижня.

Я зупинився, щоб перевести подих, лікар задумався.
— Гаразд. Хотів запитати стосовно вашого трибу життя.
— Мого трибу життя?

— Зокрема як ви харчуєтесь? Чи займаєтеся спортом?

Я відповів, що маю добрий апетит. Відтоді як познайомився з Тайною сім років тому, я жодного разу не готував собі обід сам. Тайна вміє готувати, у неї все на основі вершків, солі, масла, сиру та свинини. Мені подобається, як вона готує. Ще б пак! Я важу на 24 кілограми більше, ніж важив сім років тому на час нашого знайомства. А от вона не погладшала. Це пояснюється її фізичною конституцією. Вона має вигляд ставної жінки на вершині свого розквіту. Я говорю це в хорошому смислі. Її стегна округлі, з добре розвиненими м'язами, вони дуже сильні та пружні. В неї широкі плечі і сильні руки, при цьому в її зовнішності немає нічого чоловічого. Живіт у Тайни плаский, ніби пральна дошка.

Коли я розглядаю світлини жінок, які займаються бодібілдингом і не зловживають цією справою, то думаю про Тайну. Вона робить гімнастику, а ще веслує в морі відтоді, як ми переселилися до Хаміни. Я також був рипнувся й собі, та честолюбства не вистачило.

Усе це я розповів лікареві. І сам не зрозумів, чому розбалакався, нащо так багато розповів про Тайну. Потім, як лікар відведе свій погляд кудись убік, я запитаю, що ж мені робити далі. Лікар дивиться на мене, ніби лише тепер зрозумів, що я його не слухав і жодного слова з його порад не сприйняв. За окулярами поблискують його очі.

— Нічого,— сказав він.— Це все нічого. І ми тут нічого не можемо зробити.

Таке враження, що в приміщенні надто сильне освітлення, надто багато сонця, літа. Я також починаю блимати.

— Мені шкода,— говорить лікар.— Може, я неявно висловився, але річ у тім, що ми не можемо встановити, що це за отрута. Таке враження, що маємо комбінацію кількох субстанцій. Судячи із симптомів та ваших описів, можна зробити висновок, що декілька видів отрут узято в найточніших дозах. Ми нічого не можемо вдіяти, щоб повернути вас у нормальний стан. Жодної можливості знайти правильний напрямок. Виникає питання, як довго все це може тривати доти, доки ваші органи почнуть відмовляти один за одним. Мені важко говорити вам про такий перебіг хвороби, але це невідворотна логіка при таких отруєннях, які зрештою спричиняють смерть.

Сонячне проміння заливає приміщення і посилює ефект абсурду від сказаних слів. Ці слова тут недоречні. Я сам тут недоречний. Прийшов сюди з думкою, що захворів на грип, бо мене нудить і живіт болить. І сподівався почути, що мені потрібен спокій та антибіотики, аби швидше одужати...

— Усе це схоже на рак підшлункової залози або печінки,— сказав лікар.— Коли напруження на життєво важливі органи діє через край, регенерація неможлива. Орган просто вигоряє, як свічка. Ми не можемо нічого вдіяти, про трансплантацію в такому випадку не йдеться.

ся, бо ушкоджено й сусідні органи. Отже, покращення не настане, а саме навпаки — решта органів відмовлять. У вашому випадку сусідні органи ще відносно життєздатні, тобто зберігається якась позірна рівновага всього цього жахіття. Мабуть, цим і пояснюється той факт, що ви ще перебуваєте у відносно доброму загальному стані.

Я дивлюся на лікаря, його голова похитується туди-сюди.

— Звісно, все на світі відносно, — каже він.

Лікар сидить за своїм письмовим столом. Тут він сидить сьогодні, сидітиме завтра і за тиждень.

Мене полишають думки. Наступної миті я починаю розуміти, чому це відбувається саме так.

— Що?..

Я не кваплюся говорити далі. Питання зависає в мене на язиці. Таке питання, очевидно, ставлять один раз у житті.

— Як довго мені ще лишається жити? Скільки часу мені ще відміряно?

Лікар, якому, мабуть, лишилося ще років десять працювати за професією, потім років десять або двадцять відпочивати на пенсії, дивиться на мене із серйозним виразом обличчя.

— Якщо взяти до уваги всі фактори, то мова йде про дні. Щонайбільше — тижні.

Мені захотілося кричати. Кричати якісь слова. А ще бити. А потім мене занудило. Я пробую зробити ковток, перевести подих.

— Я не можу збагнути, як воно сталося, — говорю я.

— Так буває, що зіштовхуються різні фактори...

— Я не про це.

— Так.

Ми мовчимо.

У мене таке враження, що літо закінчується і починається осінь. А потім настануть зима, весна. А потім знову

літо. Лікар запитливо дивиться на мене, його палець ковзає по блакитному аркушу паперу, що лежить на столі. На аркуші написано моє прізвище та інша інформація. Яакко Мікаель Каунісма. Номер соціального страхування 081178 — 073 Н.

— У вас є якісь побажання?

Я почуваюся заскоченим, лікар уточнює своє питання: «Можливо, вам потрібна якась психотерапія? Догляд перед смертю? Амбулаторно чи вдома? Якісь медикаменти для заспокоєння? Щось проти болю чи седативні засоби?»

Мушу зізнатися, що про таке ще не думав. Я не думав, як проведу останні дні. Немає порад щодо того, як зустріти свою смерть. Смерть приходить лише один раз у житті. Може, треба було зарані потурбуватись про це. Я багато речей відсунув якнайдалі, багато питань не вирішив, усе це дуже важливо. Важливі рішення впродовж останніх семи років я приймав разом зі своєю дружиною. Наприклад, переїзд із Гельсінкі до Хаміни. Поміняти життя у великому місті на *мацутаке*.

— Маю обговорити все це зі своєю дружиною, — відповідаю лікареві.

Коли я вимовляю ці слова, то відчуваю, які вони важливі. Я мушу поговорити з нею і тоді знатиму, що мені робити.